



Research Article

การวิเคราะห์องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

กรณีศึกษา ตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ศรัญญา เนียมฉาย

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสพชัย พสุนนท์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Factor Analysis of Community's Participation on Destination Management a Case Study of Bangphli Floating Market, Bangphi District, Samutprakarn Province

Saranyaa Niemchai

Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University

Corresponding author email: saranyaa.niemchai@gmail.com

Prasopchai Pasunon

Faculty of Management Science, Silpakorn University

Received: January 9, 2020

Revised: March 26, 2020

Accepted: April 8, 2020

Published: June 29, 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายในตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในชุมชนจำนวน 400 ตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบตั้งฉากด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax)

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ทำการศึกษามีองค์ประกอบได้ 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ด้านการจัดการและวางแผนภายในแหล่งท่องเที่ยว (Eigen value = 11.09) ด้านการจัดการปัญหาและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตภายในแหล่งท่องเที่ยว (Eigen value = 5.44) ด้านการจัดกิจกรรมและสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว (Eigen value = 3.08) ด้านการได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว (Eigen value = 1.60) ด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว (Eigen value = 1.14) และด้านการให้การสนับสนุนภายในแหล่งท่องเที่ยว (Eigen value = 1.05) และสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ 66.87 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่มีส่วนสำคัญของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่สามารถเข้ามามีบทบาทต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเพื่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชนและคนในชุมชน สามารถนำปัจจัยดังกล่าวนี้ไปพิจารณาและประยุกต์ใช้กับกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อกำหนดทิศทางและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนต่อไป

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบ, การมีส่วนร่วม, การท่องเที่ยวโดยชุมชน, ตลาดโบราณบางพลี

Abstract

This research aim to explore the important factors of the citizen's participation to Community-Based Tourism tourism in Bangphli Floating Market, Bangphi District, Samutprakarn Province. Systematic Sampling was used and 400 participants were selected. Exploratory factor analysis was administered.

The result indicated that the exploratory factor analysis identified six factors consist of Managing and Planning in the attractions (Eigen value = 11.09), Managing problem and development quality of life in the attractions (Eigen value = 5.44), Organizing events and creating image for attractions (Eigen value = 3.08), Gaining interest from the attractions (Eigen value = 1.60), Developing and conservating the attractions (Eigen value = 1.14) and Supporting the attraction (Eigen value = 1.05) Cumulative variance can by described as 66.87. The results also shows the factor that is important for the participation of the community to tourism arranged by the community that governmental faculties, private faculties, community leader and community members have regarded and apply the elements to the tourism strategy and can also direct and develop Community Based Tourism.

Keywords: Exploratory factor analysis, Participation, Community Based Tourism, Bangphli Floating Market

บทนำ

การท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้อย่างมหาศาล และยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีรูปแบบการท่องเที่ยวหลากหลายและเกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา เปลี่ยนไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism) ถือเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่ได้รับการนิยมนิยมในช่วงที่ผ่านมา โดยมีลักษณะการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม โดยคนในชุมชนสามารถกำหนดทิศทาง จัดการและมีบทบาทเป็นเจ้าของชุมชน มีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อก่อประโยชน์แก่ชุมชน สร้างการเรียนรู้แก่ผู้มาท่องเที่ยวเกี่ยวกับชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน และยังเป็นการเพิ่มการรับรู้และความเข้าใจในบทบาทของชุมชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นการกำลังใจหรือสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานอนุรักษ์ทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม อีกทั้งการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้เข้าไปมีบทบาทในการสร้างมิติใหม่ของการท่องเที่ยวให้มากกว่าการไปการพักผ่อน ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการสร้างอาชีพและก่อให้เกิดรายได้ภายในชุมชนได้ (Tungseng et al., 2016)

จังหวัดสมุทรปราการตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย เป็นเมืองที่มีความสำคัญมาแต่โบราณ เนื่องจากที่ตั้งเป็นเขตยุทธศาสตร์ทางน้ำบริเวณปลายสุดของแม่น้ำเจ้าพระยาและเหนืออ่าวไทย อยู่ติดกับกรุงเทพมหานคร มีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายสำคัญ และมีลำคลองน้อยใหญ่แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาจำนวนมาก ซึ่งจังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดหนึ่งที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวกันมาก เนื่องจากมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญโดดเด่นหลากหลายที่ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม เชิงศาสนา เชิงประวัติศาสตร์ เชิงนิเวศ และประเพณีที่สำคัญ โดยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ยังคงความดั้งเดิมของวัฒนธรรมประเพณีและธรรมชาติเอาไว้ เช่น ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง คู้บางกระเจ้า สถานตากอากาศบางปู บ่อน้ำพุร้อนจุกดุมเกล้า ประเพณีรับบัววัดบางพลี งานพระสมุทรเจดีย์ ตลาดโบราณบางพลี เป็นต้น (Sritup, 2016)

ชุมชนตลาดโบราณบางพลีเป็นตลาดโบราณริมแม่น้ำเก่าแก่แห่งแรกของอำเภอบางพลี ที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2400 ในอดีตมีความรุ่งเรืองและมีวัฒนธรรม ประเพณี ทั้งยังเป็นที่แลกเปลี่ยนสินค้า พืชและทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน ทำให้เกิดเป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่มีเอกลักษณ์ประจำตัวจึงทำให้ได้รับความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก พร้อมทั้งมีพ่อค้าแม่ค้าที่เป็นทั้งชาวบ้านและบุคคลภายนอกเข้ามาขายสินค้าภายในตลาด ในทางกลับกันทุกคนมุ่งแต่จะทำรายได้ให้

ได้มากที่สุด แต่ไม่ได้คำนึงผลเสียที่ตามมา เช่น การรบกวนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Khomwhan, 2014) ซึ่งคนในชุมชนจะเป็นผู้ที่รับรู้ถึงปัญหาและได้รับผลกระทบโดยตรงจากการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกขั้นตอน เพื่อได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวสูงสุด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการจัดองค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวภายในตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อใช้ในการค้นหาคำตอบที่สมารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้น ผู้ที่มีอำนาจทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและคนในชุมชนสามารถพิจารณาและนำไปประยุกต์ใช้กับกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อกำหนดทิศทางและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อกระจายรายได้ไปสู่ผลทางด้านธุรกิจ ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายในตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

คำถามการวิจัย

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายในตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีองค์ประกอบอะไรบ้าง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การมีส่วนร่วมของชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง การแสดงออกถึงบทบาทในด้านต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชน โดยมีพื้นฐานมาจากความเป็นเจ้าของ (William, 1976) การมีผลประโยชน์ร่วมในสิ่งที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนามุ่งผลสำหรับคนส่วนใหญ่ไม่อาจเกิดขึ้นหรือสืบทอดต่อไปได้ หากปราศจากการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนาโดยอาศัยความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคน (Cohen & Uphoff, 1977) อีกทั้งในกระบวนการพัฒนาควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Nimboonjat, 2015) และในกระบวนการจำแนกรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980) คือ ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) คือ การกำหนดความต้องการ การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) คือ องค์ประกอบของการดำเนินงาน ใครจะทำประโยชน์ในส่วนไหนได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) คือ การกระจายผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการจัดการท่องเที่ยวที่คนในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยว บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่าทุกคนในชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากร เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการนำทรัพยากร

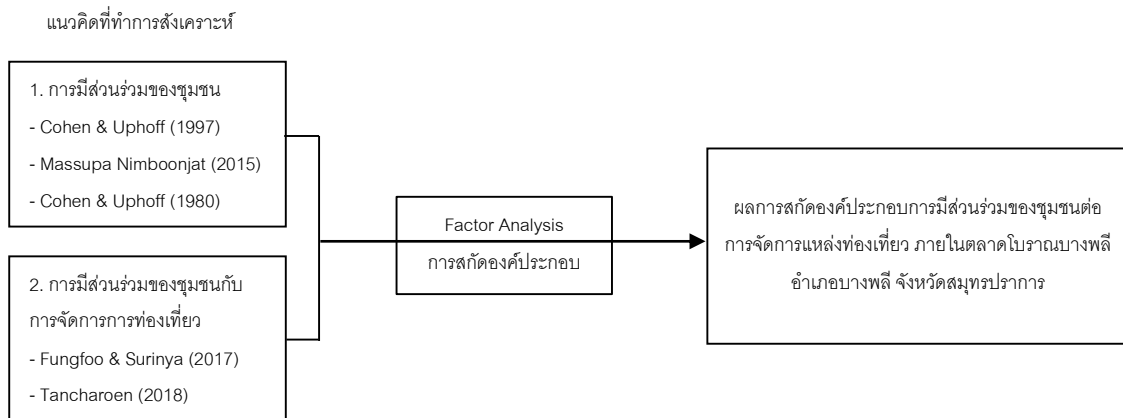
ที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นมาเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติความเป็นมาของชุมชน ประวัติของสถานที่สำคัญในชุมชน วัฒนธรรมประเพณี รวมถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน (Fungfoo & Surinya, 2017) ในการพัฒนาชุมชนที่มุ่งผลสำเร็จในหมู่คนส่วนใหญ่ต้องได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ โดยเริ่มจากการพัฒนาแนวคิดให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาภายในชุมชน โดยมีการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่ชุมชนเป็นอยู่และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ในระยะยาว ซึ่งต้องเกิดจากความสมัครใจของคนในชุมชน ผู้ที่ต้องมาเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนไหนที่สามารถพัฒนาจนถึงจุดให้คนเข้าไปท่องเที่ยวจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงจะสามารถสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยปัจจัยที่จะมาเป็นตัวกระตุ้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม คือ ชุมชนควรต้องมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและเข้าถึงได้ (Tancharoen, 2018) อีกทั้งภายในชุมชนต้องมีทักษะหรือความรู้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ภัตตาคาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จอดรถ เป็นต้น เพื่อให้การจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาต้องไม่มีผลกระทบทางด้านลบต่อชุมชนด้วย

3. ความยั่งยืน

Fenell (1999) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวต้องกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด การท่องเที่ยวต้องเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น และกระทบต่อวัฒนธรรมดังกล่าวน้อยที่สุด การท่องเที่ยวต้องยอมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์มากที่สุด และนักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจจากกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว อีกทั้งการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้นคนในชุมชนต้องเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาทุกขั้นตอน เพื่อเป็นการสร้างรายได้และนำประโยชน์อื่น ๆ มาสู่ชุมชนได้ และเมื่อมีรายได้เข้ามาก็จะกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชน รวมถึงการสร้างกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ต้องเป็นการเพิ่มประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว เพื่อสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจในชุมชนมากยิ่งขึ้น (Somsila & Kaewnuch, 2018)

การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนนั้นต้องเกิดจากการร่วมมือกันของทุกฝ่ายจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน เพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี กล่าวคือ การท่องเที่ยวจะสามารถสร้างรายได้ และยังสามารถเป็นเครื่องมือในการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อีกด้วย (Boonying, 2019) ซึ่งผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนนั้น คือ คนในชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ ความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวนั้นต้องเกิดจากความสมดุลใน 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม นั่นคือ ในด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างรายได้ การสร้างงานและการกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่น ด้านสังคมสามารถทำได้โดยการฟื้นฟูวิถีชีวิต การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน การพัฒนาด้านวัฒนธรรม คือ การฟื้นฟูประเพณี วัฒนธรรมเพราะถือว่าวัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่ง และด้านสิ่งแวดล้อมสามารถทำได้เพราะการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมถือเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่นำมาเป็นการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จำเป็นต้องอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งพาตัวเองได้ (Pongwiritthorn & Syers, 2016)

กรอบแนวคิดในการวิจัย



รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดและทฤษฎี ทั้ง 3 แนวคิด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการการท่องเที่ยว และความยั่งยืน สามารถแสดงกรอบแนวคิดการวิจัย ดังรูปที่ 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหาของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ภายในตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ

1) ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมจากการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มชาวบ้านบริเวณโดยรอบตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อได้ทำการสกัดปัจจัยตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

2) ข้อมูลทุติยภูมิ การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้วิจัยและเก็บข้อมูลไว้แล้ว เช่น ตำราและเอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการการท่องเที่ยว และความยั่งยืน เพื่อสังเคราะห์ออกมาเป็นข้อคำถามในการนำไปวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อสกัดองค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

2. ด้านพื้นที่ของการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกศึกษา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑลติดต่อกับกรุงเทพมหานคร มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย สามารถท่องเที่ยวได้ภายใน 1 วัน อีกทั้งอำเภอบางพลียังเป็นที่ตั้งของสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ ทำให้สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้สะดวก

3. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 176,362 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 400 คน ซึ่งเป็นการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางและสูตรการคำนวณของ Yamane (1973) เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมากกว่า 100,000 คน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง คือ สุ่มโดยอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยใช้แบบแผนการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างที่ได้หน่วยตัวอย่างที่มีระยะห่างของหน่วยเท่า ๆ กัน กล่าวคือ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกบ้านที่อยู่ติดกัน 10 หลัง แล้วเว้น 10 หลัง จนครบ 400 คน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Questionnaire) เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้เพียง 1 คำตอบ (Checklist)

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 35 ข้อคำถาม โดยแบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบเลือกตอบ 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's Scale

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

เพื่อให้แบบสอบถามได้ข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1) ความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ความถูกต้อง ชัดเจน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยก่อนนำไปใช้จริง โดยทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Consistency; IOC) จากการทดสอบได้ค่าตั้งแต่ 0.85 ขึ้นไป

2) ความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try-out) ในการวิจัย จำนวน 30 ชุด และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าทุกด้าน

มีค่าผลลัพธ์มากกว่า 0.75 อันเป็นการยืนยันว่าข้อคำถามนั้นมีความเชื่อมั่นเพียงพอ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และพฤติกรรมทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว วิเคราะห์ข้อมูลโดยแสดงเป็นความถี่ (Frequency and Percentage) และวิเคราะห์เป็นร้อยละ (Percentage)

การทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ว่ามีความแตกต่างจากศูนย์หรือไม่ ด้วยค่า Bartlett's Test of Sphericity ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) มากกว่า 0.5 และสกัดองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) โดยการจัดกลุ่มองค์ประกอบตัดสินจากค่าไอเกน (Eigen Value) มากกว่าร้อยละ 1 ของความแปรปรวนสะสมร้อยละ 60 ขึ้นไป และถ้าไม่สามารถจัดองค์ประกอบการได้เหมาะสม ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการหมุนแกนองค์ประกอบแบบตั้งฉากด้วยวิธีแวนแมกซ์

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis; EFA)

ผลการทดสอบความเหมาะสมของชุดตัวแปรที่ทำการศึกษาจากค่าความสำคัญทางสถิติของ Bartlett's test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 0.00 นั้นหมายถึงตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงสามารถนำไปทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.90 ซึ่งมากกว่า 0.50 และเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรชุดนี้มีความสัมพันธ์กันและเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการมีส่วนร่วมต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ตัวแปร 35 ตัวแปร ผู้วิจัยได้ทำการสกัดปัจจัยเพื่อจัดองค์ประกอบ และได้ทำการหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการแวนแมกซ์ ได้จำนวนองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบ จำนวนตัวแปร ค่าไอเกน และค่าร้อยละความแปรปรวนในแต่ละองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ หลังการสกัดองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน
1. ด้านการจัดการและวางแผนภายในแหล่งท่องเที่ยว	10	11.09	31.68
2. ด้านการจัดการปัญหาและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตภายในแหล่งท่องเที่ยว	9	5.44	15.55
3. ด้านการจัดกิจกรรมและสร้างภาพลักษณ์ แหล่งท่องเที่ยว	6	3.08	8.78
4. ด้านการได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว	3	1.60	4.58
5. ด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	2	1.14	3.26
6. ด้านการให้การสนับสนุนภายในแหล่งท่องเที่ยว	2	1.05	3.01

จาก**ตารางที่ 1** พบว่า ค่าไอเกน ซึ่งเป็นผลบวกกำลังสองของน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้ง 35 ตัวแปร ในแต่ละองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 ขึ้นไป ได้องค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมทั้ง 6 องค์ประกอบ มีค่าเท่ากับ 66.87 สามารถอธิบายได้ว่า องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบสามารถเป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้ร้อยละ 66.87

ตารางที่ 2 องค์ประกอบที่ 1 “ด้านการจัดการและวางแผนภายในแหล่งท่องเที่ยว”

ข้อ	ด้านการจัดการและวางแผนภายในแหล่งท่องเที่ยว	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	การมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในตลาดโบราณบางพลี	0.83
2	การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตลาดโบราณบางพลี	0.82
3	การมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการทรัพยากรภายในตลาดโบราณบางพลี	0.80
4	การมีโอกาสนำเข้าประชุมเกี่ยวกับการจัดการภายในตลาดโบราณบางพลี	0.78
5	การมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการจัดการกับปัญหาที่พบภายในตลาดโบราณบางพลี	0.78
6	การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพและยกระดับชีวิตของคนในชุมชน	0.76
7	การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตลาดโบราณบางพลี	0.74
8	การมีโอกาสดำเนินการความคิดเห็นในที่ประชุมเกี่ยวกับการจัดการภายในตลาดโบราณบางพลี	0.72
9	การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในการจัดการภายในตลาดโบราณบางพลี	0.71
10	การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานในตลาดโบราณบางพลี	0.64

จาก**ตารางที่ 2** องค์ประกอบที่ 1 ผู้วิจัยทำการกำหนดชื่อองค์ประกอบเพื่อสื่อความหมายที่สอดคล้องกับตัวแปร คือ “ด้านการจัดการและวางแผนภายในแหล่งท่องเที่ยว” เนื่องจากตัวแปรจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานและการจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย 10 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.64-0.83 โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในตลาดโบราณบางพลี ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตลาดโบราณบางพลี และตัวแปรการมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการทรัพยากรภายในตลาดโบราณบางพลี ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบต่ำสุดคือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานในตลาดโบราณบางพลี ซึ่งในองค์ประกอบที่ 1 นี้มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue)

เท่ากับ 11.09 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 31.68

ตารางที่ 3 องค์ประกอบที่ 2 “ด้านการจัดการปัญหาและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตภายในแหล่งท่องเที่ยว”

ข้อ	ด้านการจัดการปัญหาข้อขัดแย้งภายในแหล่งท่องเที่ยว	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	การมีส่วนร่วมในการกระตุ้นความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักท่องเที่ยวชุมชน และเจ้าหน้าที่	0.79
2	การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาความขัดแย้งของคนในชุมชน นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.79
3	การได้มีโอกาสในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขภายในตลาดโบราณบางพลี	0.78
4	การได้มีโอกาสในการดูแลค่าใช้จ่ายในกิจกรรม/โครงการภายในตลาดโบราณบางพลี	0.78
5	การมีโอกาสเข้าร่วมกับภาครัฐในการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของตลาดโบราณบางพลี	0.77
6	การได้มีโอกาสในการติดตามประเมินผลการพัฒนาตลาดโบราณบางพลี	0.76
7	การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่	0.72
8	การมีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักถึงการกำจัดของเสีย เช่น ขยะมูลฝอยภายในตลาดโบราณบางพลี	0.68
9	การมีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักถึงการลดการใช้ถุงพลาสติกภายในตลาดโบราณบางพลี	0.67

จาก**ตารางที่ 3** องค์ประกอบที่ 2 ผู้วิจัยทำการกำหนดชื่อองค์ประกอบเพื่อสื่อความหมายที่สอดคล้องกับตัวแปร คือ “ด้านการจัดการปัญหาและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตภายในแหล่งท่องเที่ยว” เนื่องจากเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความตระหนัก ปัญหาและข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย 9 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.67-0.79 โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการกระตุ้นความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักท่องเที่ยวชุมชน และเจ้าหน้าที่ ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาความขัดแย้งของคนในชุมชน นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตัวแปรการมีโอกาสในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขภายในตลาดโบราณบางพลี ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุดคือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักถึงการลดการใช้ถุงพลาสติกภายในตลาดโบราณบางพลี ซึ่งในองค์ประกอบที่ 2 นี้มีความแปรปรวนเท่ากับ 5.44 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 15.55

ตารางที่ 4 องค์ประกอบที่ 3 “ด้านการจัดกิจกรรมและสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว”

ข้อ	ด้านการจัดกิจกรรมและสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	การมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยว	0.76
2	การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมภายในตลาดโบราณบางพลี	0.74
3	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการภายในตลาดโบราณบางพลี	0.73
4	การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับตลาดโบราณบางพลีแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว	0.66
5	การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ตลาดโบราณบางพลีให้เป็นที่รู้จัก	0.61
6	การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในตลาดโบราณบางพลี	0.51

จาก**ตารางที่ 4** องค์ประกอบที่ 3 ผู้วิจัยทำการกำหนดชื่อองค์ประกอบเพื่อสื่อความหมายที่สอดคล้องกับตัวแปร คือ “ด้านการจัดกิจกรรมและสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว” เนื่องจากตัวแปรมีความเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวและการสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.51-0.76 โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยว ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมภายในตลาดโบราณบางพลีและตัวแปรการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการภายในตลาดโบราณบางพลี ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุดคือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในตลาดโบราณบางพลี ซึ่งในองค์ประกอบที่ 3 นี้มีความแปรปรวน เท่ากับ 3.08 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 8.78

ตารางที่ 5 องค์ประกอบที่ 4 “ด้านการได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว”

ข้อ	ด้านการได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	การได้มีอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมจากแหล่งท่องเที่ยว ตลาดโบราณบางพลี	0.78
2	การมีรายได้จากแหล่งท่องเที่ยวตลาดโบราณบางพลี	0.73
3	การได้รับผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ตลาดโบราณบางพลี	0.72

จากตารางที่ 5 องค์ประกอบที่ 4 ผู้วิจัยทำการกำหนดชื่อองค์ประกอบเพื่อสื่อความหมายที่สอดคล้องกับตัวแปร คือ “ด้านการได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว” เนื่องจากตัวแปรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการได้รับผลประโยชน์ทั้งในด้านอาชีพและรายได้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.72-0.78 โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบสูงสุด คือ ตัวแปรการมีอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมจากแหล่งท่องเที่ยวตลาดโบราณบางพลี ตัวแปรการมีรายได้จากแหล่งท่องเที่ยวตลาดโบราณบางพลี ซึ่งในองค์ประกอบที่ 4 นี้มีค่าความแปรปรวน เท่ากับ 1.60 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 4.58

ตารางที่ 6 องค์ประกอบที่ 5 “ด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว”

ตัวแปร	ด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	การมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในตลาดโบราณบางพลี	0.69
2	การได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองจากการร่วมทำกิจกรรมภายในตลาดโบราณบางพลี	0.65

จากตารางที่ 6 องค์ประกอบที่ 5 ผู้วิจัยทำการกำหนดชื่อองค์ประกอบเพื่อสื่อความหมายที่สอดคล้องกับตัวแปร คือ “ด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว” เนื่องจากตัวแปรมีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.65-0.69 โดยตัวแปรที่มีความน้ำหนักขององค์ประกอบสูงสุด คือ ตัวแปรการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในตลาดโบราณบางพลี ซึ่งในองค์ประกอบที่ 5 นี้มีค่าความ

แปรปรวน เท่ากับ 1.14 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.26

ตารางที่ 7 องค์ประกอบที่ 6 “ด้านการให้การสนับสนุนภายในแหล่งท่องเที่ยว”

ข้อ	ด้านการให้การสนับสนุนภายในแหล่งท่องเที่ยว	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	การมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาตลาดโบราณบางพลี	0.59
2	การมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรเงินทองเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาตลาดโบราณบางพลี	0.50

จากตารางที่ 7 องค์ประกอบที่ 6 ผู้วิจัยทำการกำหนดชื่อองค์ประกอบเพื่อสื่อความหมายที่สอดคล้องกับตัวแปร คือ “ด้านการให้การสนับสนุนภายในแหล่งท่องเที่ยว” เนื่องจากตัวแปรมีความเกี่ยวเนื่องกับการให้การสนับสนุนทั้งทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมภายในตลาดประกอบด้วย 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.50-0.59 โดยตัวแปรที่มีความน้ำหนักขององค์ประกอบสูงสุด คือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาตลาดโบราณบางพลี ซึ่งในองค์ประกอบที่ 6 นี้มีค่าความแปรปรวน เท่ากับ 1.05 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.01

สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อทำการจัดกลุ่มตัวแปร พบว่าจากตัวแปรทั้งหมด 35 ตัวแปร เมื่อทำการหมุนแกนแบบมุมฉากด้วยวิธีแวนแมกซ์ จึงทำให้ตัวแปรเหลือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบจำนวน 32 ตัวแปร สามารถสกัดองค์ประกอบได้ 6 องค์ประกอบประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการและวางแผนภายในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 10 ตัวแปร มีค่าความแปรปรวน เท่ากับ 11.09 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 31.68

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการปัญหาและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตภายในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 9 ตัวแปร มีค่า

ความแปรปรวน เท่ากับ 5.44 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 15.55

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมและสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว จำนวน 6 ตัวแปร มีค่าความแปรปรวน เท่ากับ 3.08 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 8.78

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 3 ตัวแปร มีค่าความแปรปรวน เท่ากับ 1.60 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 4.58

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว จำนวน 2 ตัวแปร มีค่าความแปรปรวน เท่ากับ 1.14 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.26

องค์ประกอบที่ 6 ด้านการให้การสนับสนุนภายในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 2 ตัวแปร มีค่าความแปรปรวน เท่ากับ 1.05 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.01

โดยสามารถอภิปรายผลแต่ละองค์ประกอบได้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการและวางแผนภายในแหล่งท่องเที่ยว ตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้ดีที่สุด 3 อันดับแรก คือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในตลาดโบราณบางพลี ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตลาดโบราณบางพลี และตัวแปรการมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการทรัพยากรภายในตลาดโบราณบางพลี จะเห็นได้ว่าในการวางแผนการจัดการภายในแหล่งเที่ยวนั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ภาคส่วน ที่จะเข้ามาร่วมกันวางแผนทั้งการจัดกิจกรรม การจัดการทรัพยากร รวมถึงเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นต้องมีการร่วมกันแก้ไขปัญหา เพื่อช่วยกันหาทางออกที่ดีที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน แม่เมาะ ตำบลแม่เมาะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ของ Pongwirithon and Pakvipas (2015) ที่กล่าวว่าโดยส่วนใหญ่แล้วชาวชุมชนแม่เมาะ มีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เนื่องจากชาวชุมชนต้องการสร้างพลังอำนาจภายในชุมชนในการบริหารจัดการและควบคุมการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในชุมชน

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการปัญหาและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตภายในแหล่งท่องเที่ยว ตัวแปรที่สามารถอธิบายได้ดีที่สุด 3 อันดับแรก คือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมช่วยในการกระตุ้นความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักท่องเที่ยวชุมชน และเจ้าหน้าที่ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาความขัดแย้งของคนในชุมชน นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตัวแปรการมีโอกาสในการเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขภายในตลาดโบราณบางพลี จะเห็นได้ว่าภายในแหล่งเที่ยวนั้นจะมีบุคคลหลายส่วนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลนั้นถือเป็นเรื่องที่สำคัญ อีกทั้งการได้แนวทางการแก้ไขปัญหาจากหลาย ๆ ฝ่าย ถือเป็นเรื่องที่ดีอย่างแน่นอนในการแก้ไข เพื่อจะทำให้ทุกฝ่ายได้ผลประโยชน์ร่วมกันทั้งหมด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lheungtongkum and Wongmontha (2015) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาอำเภอปรางมูรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่กล่าวว่าในการมีส่วนร่วมควรมีการศึกษาข้อมูลปัญหาทางการท่องเที่ยว โดยเริ่มจากการศึกษาสาเหตุและปัญหาทางการท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการคิดและเสนอวิธีในการแก้ปัญหาการท่องเที่ยวและมีส่วนร่วมในการประชุมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และยังคงมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การให้ข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมต่อสาธารณชน ควรเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) กล่าวคือ ต้องมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียจากนโยบายกิจกรรมและโครงการพัฒนา สามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นำไปสู่กระบวนการสร้างฉันทามติ (Consensus Building) เพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (Sirijan, 2018)

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมและสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว โดยตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้ดีที่สุด 3 อันดับแรก คือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นให้แก่แก่นักท่องเที่ยว ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการ

อนุรักษ์วัฒนธรรมภายในตลาดโบราณบางพลี และตัวแปรการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการภายในตลาดโบราณบางพลี จะเห็นได้ว่าด้านการจัดกิจกรรมและสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวจะมีผลมาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนชุมชนทั้งในด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่สามารถแสดงออกให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และสามารถเป็นส่วนหนึ่งในทุก ๆ กิจกรรมได้ คนในชุมชนจึงต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบสาน ถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณีอันดีนี้ไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fungfoo and Surinya (2017) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ความผูกพันต่อชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่กล่าวว่าทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และควรให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยการแสวงหาปราชญ์ชุมชนเพื่อเป็นผู้เผยแพร่และปลูกฝังความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว โดยแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้ดีที่สุด คือ ตัวแปรการมีอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมจากแหล่งท่องเที่ยวตลาดโบราณบางพลี ตัวแปรการมีรายได้จากแหล่งท่องเที่ยวตลาดโบราณบางพลี จะเห็นได้ว่าเมื่อแหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาและมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวแล้วนั้น คนในชุมชนจะสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้เนื่องจากมีอาชีพและมีรายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fungfoo and Surinya (2017) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ความผูกพันต่อชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่กล่าวว่าถ้าชุมชนสามารถสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับคนในชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้าร่วม

จะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งไม่ใช่แค่ตัวเงินเท่านั้นแต่ยังรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนอีกด้วย อีกทั้งยังสอดคล้องกับทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Base Sustainable Tourism) ที่เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม และมีการกำหนดทิศทางในการจัดการโดยชุมชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนรู้และชุมชน โดยมองว่าการท่องเที่ยวสามารถครอบคลุมทั้ง 5 ด้านพร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นผู้ดูแลจัดการ

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว โดยตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้ดีที่สุด คือ ตัวแปรการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในตลาดโบราณบางพลี เห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้การให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นเรื่องที่ต้องสร้างความตระหนักอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นการลดมลภาวะที่จะเกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยต้องทำให้คนในชุมชนรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมจากการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยว จึงเกิดการตระหนักมากขึ้น สอดคล้องกับ Srisawad (2019) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการอนุรักษ์สายน้ำแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนริมน้ำในพื้นที่ อำเภอบ้านดอน ที่กล่าวว่าคนในชุมชนเป็นผู้ที่มีส่วนในการรับผิดชอบในการจัดการปัญหามลพิษ เพราะเป็นสิ่งที่กระทบต่อวิถีชีวิตผู้คนและสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ จึงควรสร้างกฎกติกาที่แสดงความรับผิดชอบต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม (Reed, 1997)

องค์ประกอบที่ 6 ด้านการให้การสนับสนุนภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้ดีที่สุด คือ ตัวแปรการมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาตลาดโบราณบางพลี แสดงให้เห็นว่าการให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมทั้งในเรื่องของแรงงานหรือสนับสนุนทุนทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อนำมาใช้ในการทำกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวก็สามารถทำได้เช่นเดียวกัน สอดคล้องกับ Ruckcharoen (2016) ที่ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดบริการ

สาธารณะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ที่กล่าวว่าประชาชนจะให้การสนับสนุนในทรัพยากรที่แตกต่างกันไปตามความพร้อมและฐานะทางการเงิน เพื่อเป็นการสนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยวคือการปลูกป่าชายเลนตามโครงการที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคนจัดขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่มีต่อการวิจัย

ด้านการจัดการและวางแผนภายในแหล่งท่องเที่ยว ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน คนในชุมชน ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมและการใช้ทรัพยากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย รวมทั้งเมื่อเกิดปัญหาคนในชุมชนต้องมีส่วนเกี่ยวข้องเพราะคนในชุมชนจะมีความรู้ ความเข้าใจในแหล่งท่องเที่ยวของตนเองมากที่สุด

ด้านการจัดการปัญหาและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตภายในแหล่งท่องเที่ยว ความขัดแย้งและปัญหานั้นถือเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกที่ เพราะฉะนั้นการสร้าง ความเข้าใจอันดีภายในแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งที่ต้องให้ความใส่ใจมากที่สุด ถ้าคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาและข้อขัดแย้งนั้นจะทำให้ได้ทางออกที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงเพื่อทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ด้านการจัดกิจกรรมและสร้างภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างคนในชุมชน นักท่องเที่ยวและหน่วยงานรัฐบาล จึงจำเป็นต้องมีการสร้างความสัมพันธ์อันดี เพราะในการบริหารจัดการต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยสามารถทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น การประชาสัมพันธ์การให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักได้มากยิ่งขึ้น

ด้านการได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว การจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยวต้องให้คนในชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวนั้น ซึ่งต้องมีการแบ่งผลประโยชน์ให้ชัดเจน

ไม่มีความเหลื่อมล้ำ อาจเป็นการสร้างอาชีพ หากิจกรรมที่สามารถทำให้คนในชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว

ด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เมื่อแหล่งท่องเที่ยวมีนักท่องเที่ยวเข้ามาแล้วนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมเพราะถ้าไม่มีการจัดการที่ดีจะทำให้ทรัพยากรภายในแหล่งท่องเที่ยวถูกทำลายและยากที่จะฟื้นฟูให้กลับมา

ด้านการให้การสนับสนุนภายในแหล่งท่องเที่ยว ควรให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนของตนเองเพื่อสร้างความตระหนักในการรักและหวงแหนชุมชน บางครั้งอาจขอเป็นทุนทรัพย์หรืออุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะที่มีต่องานวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมเท่านั้น ซึ่งควรมีการศึกษาความต้องการของคนในชุมชนว่ามีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนในด้านใด

2) ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจมีการพัฒนาและหาแนวทางในการกำหนดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ภายในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจมีการเปรียบเทียบความคาดหวังและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

References

- Boonying, J. (2019) social responsibility promotion of participatory entrepreneurs by participatory community enterprises Ubonratchthani province (การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการวิสาหกิจการท่องเที่ยว ชุมชนโดยแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในจังหวัดอุบลราชธานี), *Journal of Management Science Review Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University*, vol. 21, no. 1, pp. 87-94. (in Thai)
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977) *Rural development participation: Concepts and measures for project design, implementation and evaluation*, Ithaca, NY: Rural Development Committee, Center for International Studies, Cornell University.

Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980) Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity, *World Development*, vol. 8, pp. 213-235.

Fennell, D. A. (2004) *Ecotourism: An introduction*, London: Routledge.

Fungfoo, K., & Surinya, T. (2017) Knowledge of community-based tourism management, the mindset for natural and cultural resource conservation, the sense of belonging to the community, and participation in tourism management of residents of Bang Nam Phueng subdistrict in Phra Pradang district of Samutprakan province (ความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ความผูกพันต่อชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ), *SSRU Graduate Studies Journal*, vol. 1, no. 2, pp. 1-10. (in Thai)

Khomwhan, N. (2014) The study of community identity of Bangplee old market, Samutprakan province (การศึกษาลักษณะของชุมชนตลาดโบราณบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ), *Walailak Abode of Culture Journal*, vol. 14, no. 1, pp. 125-144. (in Thai)

Lheungtongkum, S., & Wongmontha, S. (2015) Local participation in sustainable tourism development: Case study at Amphor Pranburi, Prachuapkhirkhan province (การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษา อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์), *Saun Dusit Graduate School Academic Journal*, vol. 11, no. 1, pp. 19-29. (in Thai)

Nimboonjat, M. (2015) *The tourism factors and participation of the community influencing the sustainability of eco-tourism at Khao San Nhok Whour (Khao Leam National Park)* (การศึกษารองประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)), Master's thesis of Business Administration, Silpakorn University. (in Thai)

Pongwirithon, R., & Pakvipas, P. (2015) The needs of Mae Mae villagers participation in ecotourism management of Mae Na Seb district, Chiang Dao, Chiang Mai province (ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชาวชุมชนแม่แม่ ตำบลแม่ณะ อำเภอยางตลาด จังหวัดเชียงใหม่), *Panyapiwat Journal*, vol. 7, no. 3, pp. 51-62. (in Thai)

Pongwirithon, R., & Syers, K. (2016) Guidelines for sustainable Chiang Mai tourism development according to the attitude of tourists (แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ตามทัศนคติของนักท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน), *Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University*, vol. 10, no. 22, pp. 60-66. (in Thai)

Reed, M. G. (1997) Power relations and community-based tourism planning, *Annals of Tourism Research*, vol. 24, no. 3, pp. 566-591.

Ruckcharoen, S. (2016) The participation of people on the public service provision in natural resources and environment for ecotourism in Klongkone Sub-district Administrative Organization, Samutsongkram Province (การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม), *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts)*, vol. 9, no. 2, pp. 1172-1187. (in Thai)

Sirijan, A. (2018) People's participation in performance (การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน), *Journal of Roi Kaensarn Academi*, vol. 3, no. 2, pp. 17-30. (in Thai)

Srisawad, P. (2019) Guideline of participatory conservation of natural water resources to enhance tourism in riverside communities of Bandon Bay area (แนวทางการอนุรักษ์สายน้ำแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนริมน้ำในพื้นที่อำเภอบ้านดอน), *The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal, Kamphaengphet Rajabhat University*, vol. 25, no. 2, pp. 12-22. (in Thai)

Yamane, T. (1973) *Statistics: An introductory analysis*, 3rd edition, New York: Harper and Row.

Sritup, A. (2016) The guidelines for conservation and inheritance of the swan parade and centipede flag tradition of the mon ethnicity, Songkanong sub-district, Prapradang district, Samutprakarn (แนวทางการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีแห่งสรวงตะขาบของชาติพันธุ์มอญ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ), *Journal of Arts Klong Hok*, vol. 3, no. 1, pp. 128-148. (in Thai)

Tancharoen, S. (2018) Community based tourism management and sustainable tourism development of Bangkantaek community in Samutsongkhram Province (การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม), *Academic Journal of Phetchaburi Rajabhat University*, vol. 8, no. 2, pp. 32-41. (in Thai)

Tungseng, T., et al. (2016) System development of community-based tourism network of Satun Province (การพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล), *Thaksin University Journal*, vol. 19, no. 2, pp. 67-80. (in Thai)

Williams, E. (1976) *Participation management: Concept theory and implementation*, Atlanta, GA: Georgia State University.